

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10
Pe o lună 2

Nr. de Duminică pe
an 4 cor.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 592

TRIBUNA

Puterea fizică...

(R) Am știut-o noi de mult, acum o spune și «Budapesti Hirlap», organul de căpetenie al coaliției: numai puterea fizică îi împedecă pe șoviniști a pune stăpânirea pe Viena, ori mai bine a nu ține socoteală de voința și dorința Coroanei.

La 1867 pacea între Coroană și Unguri s'a făcut așa, că s'a ținut seamă de interesele amândurora. De atunci încoco, aspirațiile Ungurilor au crescut însă în continuu și ele s'au manifestat nu numai prin crearea unor legi contra cărora naționalitățile au protestat, ci și prin atitudini politice cari adeseori au provocat incidente grave, iar acum, în urmă, neînțelegere mare între Coroană și fruntașii partidelor ungurești.

Chestia maghiară, care în urma agitațiilor în străinătate a emigranților până la 1867 preocupase cercurile politice europene, a ajuns de atunci încoco o chestie internă... Coaliția formulând *pretențiile militare* neacceptabile de monarch, a crezut să redeschidă din nou discuția asupra ei. Apoi, în deosebi au căutat să câștige presa și cercurile politice pentru a se putea încredința că puterea fizică este tem de independența Ungariei din cauză că asta s'ar ajunge numai prin destrămarea Austriei, ceea ce fără îndoială ar întâri Germania, lucru ce nu le poate veni la socoteală. Germania și Italia sunt aliate cu monarchia austro-ungară, nu pot să susțină deci o politică de romantice aventuri,

cum scria «N. Freie Presse». Englezii nu pot să admită independența și aspirațiunile pe socoteala altor neamuri.

Cu un cuvânt, politica exagerată a coaliției a fost desaprobată pe toată linia.

Ceea-ce, așa se pare, a adus descurajare în cercurile conducătoare. Destul că «Budapesti Hirlap» dela 4 Februarie bate în retragere. Zice că nu trebuie a se stărui pentru imediata realizare a programului militar coaliționist, ci Ungurii să se mulțumească și cu mai puțin, de oare-ce și așa *n'au putere fizică să ducă la îndeplinire nimic în contra voinții Coroanei, care dispune de puterea fizică, adică de armată.*

Eată cuvintele numitului ziar:

În fața stăruințelor maghiare stau: *Austria, adică cercurile austriace și marea industrie grupate în jurul politicii vieneze, stăruințele marilor germani și dinastia.* Cea dintâi din interes material, al doilea din cauza aspirațiilor de putere, și al treilea din cauza temerii că va perde poziția de mare putere ori că s'ar provoca destrămarea monarchiei. Puterea de rezistență a celor două dintâi este slabă, dar înrăurește nemijlocit asupra domnitorului și astfel întărește în chip însemnat rezistența domnitorului care așa zicând dispune nemărginit de puterea fizică a monarchiei.

Dupăcum vedem, organul de căpetenie al coaliției face o voltă politică însemnată. Până acum nu voia să lase mai prejos decât im-

periu maghiar! Indesebi de când Apponyi a intrat în partidul kossuthist, agita puternic pentru programul militar al acestuia, adică maghiarizarea întregii oștiri de pe teritoriul Ungariei, și peste tot: atât maghiarizarea armatei cât și independența vamală le socotia nu ca ținte finale, ci numai ca un mijloc pentru realizarea unui ideal mai mare: *uniunea personală*, adică independența Ungariei.

«Toate acestea la Curtea din Viena — scrie — stau în cea mai hotărâtă contradicție cu interesele de mare putere a monarchiei, pentru că după acestea ar urma spargerea, desfacerea totală. După aceasta părere orice tendință de realizare practică a uniunii personale trebuie nimicită în încă în germene cu prețul a ori-ce zguduiri, pentru că *uniunea personală este însuși începutul sfârșitului.*»

Se vede că a trebuit rezistența d'un an și te miri ce declarațiuni energice ale Coroanei, pentru a convinge pe corifeii coaliției că nu mai e de glumit, că *puterea fizică* a Vienei e mai covârșitoare și rezistența Coroanei mai tenace de cât să poată fi frântă de anarhia coaliției.

D'aceea organul contelui Apponyi și întrebă pe Unguri:

Caputivirea aceasta energică, teama de a nu se putea preveni uniunea personală în cazul în care reprezintă cea mai mare putere în s'ar, la Coroană: trebuie să cădem pe gânduri și să meditam că oare numai prin uniunea personală este asigurat caracterul de stat independent al Ungariei?...

Va să zică intransigenții cu politica de expansiune maghiară, cei cari declamaseră în

PARAPONISEALA FEMEILOR.

De L. Börne.

Logodnicei mele de odinioară îi ziceam așa cum e obiceiul la popoarele civilizate, un înger; nevastei mele îi zic, când îs supărat pe ea înger căzut, iar dacă furtuna caznică e mai violentă, îi zic... înger cu aripile tăiate, jumulit.

— De ce jumulit? m'a întrebat Wilhelmina, când m'am servit întâiu de esresiunea asta.

Eram fâstăcit, căci nu învățasem să mă prefac, nu știam cât de necesar e une-ori și minciuna în căsnicie și cum fără aceasta învelitoare a adevărului s'ar vedea mai des ochii roși de plâns.

«Scumpă Wilhelmina! zisei eu în timp ce-i vârîi în gurița rumenă o bomboană, care știam că-i place mult — scumpă porumbiță! n'ar trebui să mă tem pentru fericirea mea, dacă aripile tale de înger n'ar fi puțin ciuntate? n'ar trebui să mă tem c'ai scăpa... și ai sbură în cer, unde e patria ta! — vrusei să adaug eu foarte poetic. Dar nevasta mea nu mă lăsă să termin.

— Tu te temi așa dar că și-aș putea deveni necredincioasă? mă întrebă ea; dar nu așteptă răspunsul meu, ci-și contractă figura, închise gura și se bosumflă.

Ori-ce rugăciune, ori-ce amenințare, vorbire și chiar tăcere a mea au fost zadarnice.

Umblu cu pași apăsați încoco și încolo prin odaie, în mimica îngerului nu-i expresia nici unei emoțiuni, pe care eu s'o fi reflectat cu iubirea, ura, mânia, furia, disperarea; buna mea Wilhelmină nu zicea nici un cuvânt.

Cu această ocazie învățai a cunoaște proverbiala bosumflare a femeilor și n'am mai uitat-o.

Era a treizecea zi după nuntă, când fericirea mea a ajuns pe punctul de întoarcere a racului.

La început scumpa mea Wilhelmină avă doar câte un succes, apoi câte o paraponiseală, câte o bosumflare mai lungă, până ce prin deprindere ajunsă să umplă casa cu bosumflarea ei.

Am cercetat filosofia practică și teoretică. De Metafizică, Logică, Antropologie, Psihologia empirică nu-s de tot strein; dar bosumflării femeiești nu i-am găsit încă soluția.

Totuși voui împărtăși bucuros puținele principii indiscutabile, pe care le-am tras din experiența mea. În actuala situație a Europei ele nu-s nefolositoare.

Bosumflarea femeilor e un războiu de harță, o guerillă purtată împotriva puterii concentrate a

bărbaților, un războiu din care ele es în todeauna învingătoare.

Ce vă folosește artileria grea? Ce vă ajută trei sute de mii de argumente bune înarmate? Femeile par că ar fi încheiat o legătură cu cei răi, sunt întărite, nimic nu răzbate prin această legătură.

Cea mai primejdioasă urmă a lor e gura, fie că o întrebunțează la vorbire, fie la tăcere. Dacă vorbește și voi aveți destulă minte și răbdare, atunci le siliți să tacă; dacă tac — ceea ce în arta războiului casnic se cheamă a se bosumflă — e zadarnică ori ce muncă de a le face să vorbească, trebuie să vă retrageți și să încheiați cu ori ce condițiuni pacea.

Cel puțin bărbatul trece cu capul din norii mâniei sale în sus, furtuna caznică urlă numai sub picioare-i; femeia însă stă cu capul sub norii detunăturii și nici o rază de pace nu-i luminează fața întunecată.

Când mă cert cu scumpa mea Wilhelmina, știu că eu într'un sferl de ceas am să fiu iar împăcat. Dar paraponisitului meu îngerăș nici măcar prin gând nu-i trece să se împace iar cu mine. O comică neînțelegere o întărită și mai mult. De obicei eu zic scumpei mele soții: Wilhelmina; dar de câte ori mă cicăiește, îi zic Mina. Acest epitel o face și mai neîmpăcabilă, căci ea își în-

VÂNZARE MARE pentru transportare
toată marfa din magazin: articole
de sticlărie, porcelan și lămpărie se
vând cu prețuri foarte reduse

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert
liferant de curte a Alt. Sale
archiducelui Iosif
Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
Telefon de oraș și com. 239.

2000/8

toate piețele că toată puterea emană dela «națiune», s'au convins acum că cea mai mare putere în stat este — Coroana!

Iată un punct câștigat, iată o batere în retragere după toate regulile militare.

«Paharul amar», pentru care-i pregătise mai zilele trecute «B. H.» pe Maghiari, are să fie băut până în fund. În ce privește adică *puterea Coroanei*, se conving pe zi ce trece, că li-e superioară și nu pot ajunge la viață națională și de stat de cât *punând interesele lor în concordanță cu ale Coroanei*.

Mai rămâne să se convingă, că nici cu naționalitățile nu merge altfel!

Nici naționalitățile nu pot fi adică nimicite, după cum amenințase Tisza Kálmán, nici maghiarizate după cum își propusese Wlassics și Berzeviczy, ci odată, vrând nevrând, căpeteniile partidelor maghiare vor trebui să recunoască de asemeni, că statul ungar și poporul maghiar numai punând interesele sale în concordanță cu ale naționalităților poate să se întărească.

Ori cât de amar ar fi și acest al doilea pahar va trebui să fie beut. Căci după cum le lipsește dlor Kossuth, Apponyi și celorlalți puterea fizică de a îngenunchia Viena, tocmai așa nu vedem de unde și-ar aduna puteri să aplice asupra noastră programul lor politic înjust și nechibzuit.

„RESPINȘI“!...

— Criza. —

Sub titlul de mai sus «Magyarország» de azi (Luni dimineața) scrie:

M. Sa a primit azi la amiazi pe baronul Fejérváry și apoi pe contele Andrassy Gyula. Audiența lui Fejérváry a ținut o oră, alui Andrassy abia 20 minute. Resultatul e, că regele n'a primit proiectul de rezolvare a crizei elaborat de coaliție. Prin aceasta s'a terminat acțiunea de împăciuire începută în luna Decembrie».

În restul articolului «Magyarország» spune

chipuește, că eu mă servesc de dragăstosul diminutiv numai în bătaie de joc. Cred, că ea a aflat, că eu, când se bosumflă ea, numai de aceea îi zic Mina, pentru că o asemăn cu o mică mină explosivă, așa de bine pricepe ea tactica de guerillă.

Am propus adese scumpei mele soții să mă aboneze cu luna la paraponul ei, cugetând să-i dau drept totdeauna pe treizeci de zile înainte, dar ea n'a vrut să audă de așa contract.

Așa că trebuie să trec în calendarul caznic multe zile numeroase și la sfârșitul anului bilanțul metereologic nu se încheie în avantajul meu. Dar cea-ce dă calendarului meu o înfățișare mai ciudată și mai tristă este, că eu pot notă ora și ziua când începe paraponisala Wilhelminei, dar nu pot însemna nici ora și nici măcar ziua când sfârșește. Ea trece așa încet și treptat că nu se poate preciza când a trecut ultimul sunet din nemulțumirea ei și de odată mă găsesc iar în fericire-mi, fără să știu cum am ajuns aci.

Ea mi-a confiat odată, că așa fac toate femeile care după ce s'a oprit din mers, lasă să bată toate orele jumătățile și sferturile peste care trece arătătorul, până când arătătorul ajunge la om... iubiței. Ele trebuie să facă așa, ca să nu 'și distrugă ceasornicul inimei.

Dacă Wilhelmina mea mă izgonește pentru multe ceasuri și zile din paradisul, pe care ea singură mi l'a făurit, e vina mea. Eu am dat fără să mă gândesc greșelile constituției spaniole ni gislației mele caznice. Soția mea și eu formăm o singură Cameră și astfel trebuie să se întâmple ceea ce se întâmplă totdeauna în atare cazuri:

că șefii coaliției au făcut tot pentru pace. Ear dacă asta nu s'a putut ajunge, «*răspunderea îngrozitoare*» nu cade asupra «conducătorilor națiunei»...

— Nu primesc propozițiile partidelor întovărășite a fost răspunsul laconic, cu care Maiestatea Sa regele l-a concediat ieri, pe mandatarul partidelor întovărășite, contele Andrassy Gyula, după o scurtă audiență de 20 minute, care a avut multă asemănare cu cea dela 23 Septembrie.

Vestea s'a lățit cu iuteala fulgerului, atât la noi cât și dincolo de Leitha. Deși a fost Duminecă, ziarele toate au apărut în ediții separate. Incurcătura și desnădejdea în cercurile coaliției e completă.

Despre forma esterioră a audienței dau seama următoarele depeșe:

I. «Biroul telegrafic maghiar» vestește: M. Sa a primit ieri la 11 ore pe ministrul președinte, baronul Fejérváry Géza în audiență. Ministrul președinte a stat 1 oră la Rege. Baronul Fejérváry după amiazi la 3 ore s'a reîntors în Budapesta.

II. Ediția extraordinară a biroului telegrafic maghiar vestește: Contele Andrassy Gyula a fost primit la 1 oră în audiență la M. Sa. Audiența contelui a durat 20 minute, după care s'a reîntors la locuință, la hotel Bristol. Andrassy către ziaristii, cari îl așteptau a zis:

— M. Sa n'a primit propozițiile pe cari i-le-am făcut în numele partidelor coaliate.

Vești alarmante.

Felurite vești necontrolate circulă în cercurile politice.

Drept urmare a noului refuz regesc se crede că Dieta va fi cât de curând dizolvată.

Și cu aceasta se inaugurează deodată și absolutismul.

principiul democratic câștigă preponderanța asupra celui aristocratic.

Inima femeii este o piatră ateniană: sub un cer albastru, boschete de flori frumoase fructe sudice mirositoare, frumuseți grațioase, spirit, simțire, glume; dar și capricii, ticuri, oscilațiuni și ingratitude.

Dar unde legislația caznică e separată înțelepțește în două Camere, unde bărbatul formează Camera superioară iar femeia Camera inferioară, acolo talazurile democrației s'or frânge de stâncile aristocrației, pe care stânci este clădit tronul și pacea!

Trad. de Pinon.

Rămășag.

Un om își bătea din greu măgarul, care trăgea o povară foarte grea și abia mai putea merge.

»Nu vrei să mergi?» — zise omul către măgar, — »hai să ne prindem rămășag pe două pițule, că eu te fac să mergi«.

Și începu să-l lovească și mai greu, la ce apoi porni măgarul încet, încet.

Un om, care se uita la ei și auzise ce vorbise cel cu măgarul îi zise acestuia:

»Vezi cum a plecat — ai câștigat și rămășagul: e vorba numai, că cine să 'și-l plătească?»

— Cine? răspunse cel întrebat, cine altu, decât măgarul. Că stăpânul meu și al măgarului mi-a dat două pițule, ca să cumpăr fân pentru dobitoac. Eu acum am câștigat rămășagul, și el la ameazi nu-și va căpăta porția de fân.

Andrassy acasă.

Contele Andrassy a sosit ieri seara la Budapesta. Dela gară a mânat deadreptul la Casina națională, cuibul lor politic, unde ceilalți corifei îl așteptau deja. Andrassy a referat amănunțit despre rezultatul audienței.

Cluburile partidelor erau tixite, discutându-se pretutindea evenimentele din Viena. Intre kossuthiști era o dispoziție mai mult desnădejduită decât războinică.

— *Vină absolutismul!* e mai bine decât simulacrul acesta de constituționalism.

Clubul progresiștilor a fost asemenea foarte populat.

Comitetul dirigent se va întruni azi la 5 ore, pentru a lua hotărâre.

Tot lucruri vechi.

Cei din coaliție nu încetează cu lupta. Cei din guvern nu se lasă bătuți. Lucruri vechi patriotice se săvârșesc zâlnic. Când în un comitat nu e tăcere, nu-i pace în altu. Și din toată lupta nu a ajuns la nici un folos, de cât la repetarea «Himnului» și «Szózatului», fără de cari nici nu se poate închipui vre-o răsvrătire ungurească.

Din Cașovia se telegrafiază, că vicișpanul Páris Gábor, la porunca contelui Pongrácz, a alungat din post pe pretorii Dobozy și Pilisi, din Abauj-Szántó, și în locul lor a numit pe un om de a guvernului. Pretorii n'au voit să părăsească oficiul, la ce au fost dați afară cu puterea poliției.

Afară aștepta popor mult. Toți oficianții în frunte cu pretorii au părăsit oficiul și când și-au făcut loc printre popor, văzduhul răsuna de cântările naționale ungurești, de multe ori întrerupte de strigăte aspre la adresa guvernului.

Scene mai mari nu s'au întâmplat. Atâta ispravă numai din dragoste patriotică.

Câtă fățerie!

Francisc Kossuth, conducătorul de căpetenie al coaliției, scrise la 5 Septembrie 1905 un articol, în care între altele spune următoarele:

Regele nu are dorința să abzică de comanda maghiară — ci numai de modul cum trebuie să se ducă la îndeplinire. Cu aceasta schimbare, partidele întovărășite ar fi ajuns, ca să dobândească independența economică, *ar fi putut mult să facă pentru buna starea poporului, pentru libertatea poporului și drepturile lui.*

E știut însă că Kossuth n-a voit să asculte de dorința M. Sale, căci lui nu i-a trebuit nimic decât ciucuri ungurești.

La acest articol »Népszava» reflectează acum în modul următor:

Acel Kossuth, care împreună cu Apponyi nici odată n'a pretins independența vamală, la din-contra a respins-o, când regele i-a imbiat, a respins și votul obștesc va să zică au zădărnicit două drepturi de mare însemnătate a poporului; le-au zădărnicit numai ca să se răzbune asupra regelui, ca să arete domnitorului, că Kossuth, Appoyi și Andrassy nu se lasă învinși: Acest Kossuth și acest Apponyi vine acum și aruncă toată răspunderea asupra opiniei publice.

Cum au uitat acești măreți domni, ce au făcut în trecut!

Lor li-s'a dat ocaziune să facă multe în-bunătățiri pentru popor, dar n-au vrut, li s-au dat ocaziune să repareze toate păcatele și slăbiciunile săvârșite față de popoarele conlocuitoare în aceasta nefericită țară. Sunt ei însă cu mult mai încăpăținați, decât să o fi vrut aceasta.

Lupte în biserici.

Guvernul francez, pe baza unor legi aduse în anul trecut, a pus mâna pe averile bisericilor și în săptămâna trecută a și început a face inventar despre ele. Se înțelege, că comunele bisericesti și o parte a preoțimei consideră lucrul, de un amestec pe nedreptul în afacerile bisericesti, de aceea să opun cu toată puterea. În mai multe biserici s'au întâmplat adevărate bătăi.

Iată câte-va telegrame:

Paris, 3 Februarie. Eri, când comisia oficială s'a apropiat de biserica St. Petru, în jurul ei era mult popor.

Ușa era închisă, înlăunrul bisericii 300 de oameni. Pompierii au spart ușile capelei. După poartă erau ridicate baricade din scaune. Poliția a fost nevoită să atace, răbind pe mai mulți demonstrații. Pompierii s'au suit pe acoperișul bisericii, au spart ferestrele, când, apoi din biserică s'au auzit împușcături. Pe la orele 3 p. m. credincioșii totuși au părăsit biserica. Comisia s'a apucat de inventar. Preotul a protestat pe cale protocolară. Biserica e o ruină. Inventarul a fost gata pe la orele 6 și când comisia a părăsit biserica, atunci cei de pe stradă i-au huiduit și scuipat.

Asemenea tulburări se petrec în toate părțile Franței.

O a treia partidă politică în Anglia.

Pulverizarea conservatorilor și epocala victorie a partidului liberal din Anglia au avut ca consecință, că alegerile parlamentare din Anglia au deschis porțile Camerii Comunelor la 40 de socialiști, și al căror număr va deveni de 50, până la finalul perioadei electorale.

Aceasta e un eveniment cum nu s'a mai văzut încă în istoria Angliei, și va influența considerabil situațiunea politică și economică a Angliei. Astfel pe când cele două partide istorice, liberalii și conservatorii, se aruncară în tumultul electoral, pe tema liberului schimb și a protecționismului, a țuterea de liberali o nouă partidă politică se ivește d'odată pe planul întâiu al vieții politice. Acest nou factor politic începe o pagină nouă în istoria modernă a Angliei.

Clasa lucrătorilor a avut și până acuma câte un reprezentant în parlamentul englez adevărat în camera de jos. Așa în «House of Commons» grupul «Independent Labour Party» a fost reprezentat prin John Burns, care de câteva zile face parte din cabinetul Campbell Bannerman. Dar numai de astădată, în urma alegerilor din Ianuarie, se întâmplă ca să străbată un număr atât de mare de reprezentanți ai muncitorilor de tot felul în Camera Comunelor.

Elementul democratic în parlamentul englez e de o dată recentă. Legea pentru reforma electorală din 1832 a pus capăt incomparabilei corupțiuni ce fusese până atunci. Până la 1832 parlamentul englez era apanagiul unui număr restrâns de familii bogate și aristocratice. Cu introducerea câtorva mari proprietari de origine plebană, s'a infusat ceva sânge nou din straturile mijlocii ale societății engleze.

A doua reformă electorală a fost făcută de Disraeli, în 1867 a permis intrarea în parlament a manufacturarilor, și abia reforma din 1884 a introdus în parlament adevăratele elemente democratice în număr ceva mai considerabil. A fost însă rezervat anulul 1906 ca socialiștii să pătrundă într'un număr suficient ca să poată exercita o influență reală asupra mersului lucrărilor legislative. Ce rol vor juca cei 40—50 de deputați ai lucrătorilor, se poate vedea din rolul ce l-a jucat grupul deputaților irlandezi în stratagemile parlamentare. Deputații irlandezi ajunseseră o forță cu care guvernul trebuia să compeze.

Dar de când guvernul conservator a redus numărul deputaților insulei verde, locul lor l-au luat reprezentanții diferitelor grupuri de muncitori, între care elementul irlandez e ponderant. Astfel influența irlandeză revine la suprafață sub o altă formă.

Partida democratică radicală numără trei grupuri: «Independent Labour Party», care totdeauna a mers d'acord cu liberalii; «Labour Re-

presentation Committee», care e cel mai numeros grup și «Trades Unions», în care intră multe subgrupuri de diferite nuanțe socialiste. În acest «Trades Unions», întâlnim bărbați convingși, fanatici și profeți, cari ar fi să trăiască în pustietăți hrănindu-se la rigoare cu lăcuste și capabili chiar și de martiraj; alătura de ei găsim socialiști ce sunt socialiști prin disciplina de partid, și pe lângă aceștia se mai află și de cei cari așteaptă să-și facă o carieră și caută să profite de fiecare mișcare. Aceștia sunt marii meșteri ai pescuitului în apa tulbură.

Toate grupurile aceștia au o organizațiune puternică și mari mijloace bănești la îndemână.

Se știe că în Anglia deputații n'au diurnă, pe baza considerațiunii, că deputații pot astfel să și garanteze mai bine independența convingerilor lor politice. Dar la Londra, unde viața e scumpă, un deputat trebuie să dispună de ceva pentru ca să poată trăi conform rangului său social.

El are lipsă de cel puțin 5000 de mărci pe an. Pentru a asigura deputaților lor aceasta sumă, toate susnumitele grupuri de uvrieri s'au și executat. Capitalele ce care dispun societățile uvrierilor sunt suficiente d'a întreține chiar 200 de deputați.

Astfel «Representations Committee» are un milion de membri cari dau pe an o contribuțiune de un penny; lucrătorii de mine contribuiesc pe an 350.000 de mărci, lucrătorii dela drumurile de fer 60.000, «Trades Unions» 600.000 de mărci. Social-democratul Kai-Hardy a făcut calculul, că dacă s'ar cere pe an o sumă de 5 milioane de mărci lucrătorii englezi o vor putea înțigheba cu ușurință.

Se naște acum întrebarea, ce vor face socialiștii în parlament.

Cu ce vor inaugura activitatea lor? După câte se afirmă, ei nu se vor arunca în politică steapă ci vor îngrijii ca să se facă legi pentru asigurarea sorții lucrătorilor la bătrânețe și d'a evita pe cât se poate tragediile vieții petrecute în fabrici și în suferanță.

Din străinătate

Legislația rusă. Ziarul «Novoie Vremia» află că legile fundamentale ale imperiului vor fi modificate în chipul următor:

Ideia puterii nelimitate a suveranului va dispărea rămânând însă titlul de monarch; prestarea de jurământ pe constituțiune nu este prevăzută de manifestul ce se va da cu privire la modificarea legii fundamentale a statului. Se va garanta observarea constituțiunii de către moștenitorul tronului și a descendenților săi.

Puterea legiuitoare va aparține monarchului, dumei imperiului. Proiectul respins de una din puterile legiuitoare nu va putea fi din nou adus în aceeași sesiune. Rescriptele contra constituțiunii sau legii, pot fi anulate de Senat. Determinarea drepturilor civile se va face după constituțiunile din Europa occidentală.

«Novoie Vremia» adăogă, că proiectul în general, este impregnat de un spirit liberal dar faptul că se anunță că legi speciale pot crea excepțiuni scade considerabil importanța normelor juridice ale proiectului.

Politica colonială a Angliei. Până când diplomații altor state să ceartă pentru protectoratul unei țări din Africa nordică, a cărei stăpânitor nici că se știe, cine va fi în viitor, de oarece e încert că în timpul, ce se va termina conferința de Algerivas, oare nu se va pune capăt și domniei sultanului de Fez, Mulei-Abdul-Ariz, care e atăcat crunt de contrarul său, Mulei-Mohamed: pân' atunci înțeleptul și îndeosebi practicul Albian să aranjează în toată liniștea pe valea Nilului și cum ne spune, va să deschiză teritoriul bogat a sudanului oriental înaintea comerțului universal, de unde, firește, dânsul va detrage cel mai mult folos.

Sunt deja zece ani, de când lordul Kitchener a nimicit oastea lui Mahdi și a străbătut pe valea Nilului până la Dongola, și acești zece ani n'au trecut lipsiți de activitate. Englezii speculanți sub durata acestui timp au edificat în cele dintâi linia ferată dela Omdnonan până la Vadi-Halfa, pe care linie se poate umbla în decursul 24 ore drumul, care mai înainte a durat o săptămână. După aceea, ca să delătore defectele ținutului sterp, cu spese enorme au făcut un canal în jurul primului cataract al Nilului.

Pe urmă au lungii linia ferată dela Berser până la Port-Sadan și de aci până la malul mării roșie, prin ce și-au ajuns scop, de acum n'au să facă diu Sudau până la mare un drum mai lung de 350 miluri englezești, până când mai înainte erau siliți să percurgă o cale de 1200 miluri până la Alexandria, ca să ajungă la mare.

Lordul Cromer a deschis în 27 Ianuarie a. c. noul drum de fer în Port-Sudau, cu carea ocaziune prin un discurs mai lung a designat proximele agende ale englezilor în Sudan. Cromer sperează, că se va putea deschide o linie ferată și către Kareima-Acu-Hamed, prin ce va deveni în legătură cu marea ținutul bogat al Dongolei. Incolo vor să canalizeze ținutul Kassalei, iar pe la Cartum vor să dureze poduri peste Nilul-Alb și Nilul-Vânăt. Mai departe se plănuește un drum de fer, care să împreune Kassala cu linia principală, astfel ca să să poată ajunge până la malul stâng al Nilului-Tânăt, etc. Cu un cuvânt: Anglia colonizează cuuinte și cu scop bine precizat și nu-și jertfește milioanele pentru îngrășarea molochului «păcii europene», fără face atari investiri, cari sunt de folosul exclusiv al poporului englez.

Un omor groaznic săvârșit de un nazarean (pocăit).

Ni-se scrie îngrozitoarea scenă: Joi în 25 l. c. st. n. des de dimineață o societate de vânători din comuna Vraniuș com. Caraș-Severin, cercul pol. Iam. a plecat la vânat, dar în decursul zilei venind un vifor rece cu neaună, s'au retras în comuna Rusova-nouă care era mai aproape. Pe după amiază înainte de a pleca acasă unul dintrân și anume Sofronie Lungu, s'a dus să cerceteze pe un nepot de văr al său anume Ioan Lungu, cari apucase pe calea rătăcită nazareană, pentru a sfătui de a se reîntoarce dela rătăcire, acesta năimit fiind de soacra-sa o nazareană veche, a trecut și el dinpreună cu soția sa la acea sectă.

Tinărul, dar nelegiuitul nazarean însă nu a fost acasă ci peste drum la sora sa de unde văzându-l pe unchiul său și știind că acela vine la el spre al dojeni pentru fapta sa rușinoasă, fără a mai gândi mult a luat o săcure dela sora sa și s'a dus acasă unde a întâlnit în poartă pe unchiul său Sofronie Lungu care voia să plece acasă, și fără al mai întrebă ceva, ca o fiară sălbatică s'a năpustit asupra lui cu securea răbindu-i greu brațul stâng, după această lovitură voind să dea și a doua oră, nenorocitul Sofronie Lungu a prins de secure și cu toate că sângele curgea și-roaie din braț, totuși a mai avut puterea de a-i mai scoate săcurea din mâni, dar a mai venit într'aceea un membru al antistiei comunale care în loc să-i ajute nenorocitului, l'a lovit și el cu o boată peste mâna ce-i mai era sănătoasă și apoi pe dinapoi în cap, așa că acesta slăbit de aceste lovituri a fost silit a slobozi săcurea din mâinile sale sângerânde. Nepotul văzându-se iar cu săcurea ucigătoare liber, l'a lovit de a doua oară în cap astfel, că i-a înfipt săcurea până în muchie, unde când a tras-o din cap, a tras-o cu creeri cu tot. Nu i-a fost destul nici cu a doua lovitură de moarte, ci i-a mai dat nenorocitului, care se înțelege căzuse la pământ încă două lovituri, una în pept și alta în spate de unde apoi și-a luat drumul la tribunalul din Biserica-Albă spunându-și fapta criminală, deținându-l momentan.

Nenorocitul unchiu în etate de 29 ani pe care îl deplânge fetița-i de 8 ani împreună cu soția sa care așteaptă din moment în moment a da naștere unui al doilea prunc spre a nu-și cunoaște pe iubitul său tată, după ce a fost dus dela locul fatal în casa comună între chinuri grozave, după ce din deschizătura din cap, de durere, cu propria sa mână și-a tras afară creeri ce a mai rămas, unde abea pe la orele 7 seara și-a dat sufletul.

Din Ciacova.

În 31 Ianuarie 1906 st. n. s'a ținut în comuna noastră alegerea de antistie comunală. A fost o adevărată sărbătoare națională, de care nu știu să fi avut parte românii și sârbii din Ciacova, între împrejurări când lupta s'a dat cu puternica contra partidă a locuitorilor nemți, cari au aproape cu 150 de voturi mai mult decât sârbii și românii la olaltă. Muzici cutreeră ulițele, convoiuri permanente patrulau pe străzi, la strigătul de «să trăiască» candidatul alegătorilor însuflețit, îmi închipuiam, că iau parte la o alegere de ablegat, atâta veselie, atâta vioiciune până seara târziu! Ear' izvorul bucuriei a fost: triumful cu care s'au ales românii și sârbii din campania electorală.

Este demu de accentuat solidaritatea și însuflețirea, ce a stăpânit pe alegătorii partidei coalitate în scopul ajungerii țânței sale dorite, și pot să spun, că succesul moral dobândit cu privilegiul acestei alegeri, este o confirmare a principiilor de activitate politică propagată cu atâta rost și temeinicie de clubul naționalităților din parlament.

«Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere;
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește».

Cât de îmbucurător s'a împlinit aceasta exclamație poetică, — pentru frații români și sârbi din Ciacova.

Și-au ales jude-primar în persoana românului, a d-lui junior Constantin Diminescu, apoi vice-notar sârb în persoana d-lui Lyubomir Dragoev, iar dacă stăm să judecăm drept, apoi nu mai încapă nici o îndoială, că și unul și altul dintre cei doi aliași, cari în cea mai bună armonie au dus la izbândă steagul național, — și-a și primit partea dreaptă din munca și osteneala dezvoltată, în baza alegerii de reprezentanți din timpul mai recent, când — iarăși luptând alături ca frați — sârbii și-au ales 3 reprezentanți, iar românii 2; și apoi în proporția dreaptă a raportului numeric, dintre români și sârbi, românii având mai mulți alegători ca și confrății lor sârbi. Ba drept vorbind, confrății sârbi, prin alegerea de jude-primar a d-lui Diminescu ca și fost membru în reprezentanța comunală, și-au înmulțit numărul reprezentanților comunali prin o persoană, care i-a succedat în locul vacant noului ales jude primar.

Am ținut de bine să mă opresc puțin la cele aici atinse pentruca să mă pot pronunța și asupra indispoziției, ce am putut observa după alegere la unii dintre alegătorii sârbi, din cauza că candidatul lor de sub-jude a picat cu două voturi. Adevărul e, că de sub-jude a fost candidat de către domnul prim-pretore pe lângă cel vechiu, un neamț, — și cel al lor dorit, însă vătizarea — desi s'a cerut aceasta în scris pentru toate funcțiunile — nu s'a ordonat, ci alegerea s'a făcut prin votare de către membrii prezenți ai reprezentanței comunale, pe când toată lumea s'a așteptat la votizare nominală, din partea alegătorilor, cum sa purces la alegerea judeului primar. E drept că 2 români membrii ai reprezentanței comunale, după săvârșirea actului de alegere a judeului primar, au absentat dela locul de alegere, nevisând de o astfel de neprecalculabilă întorsătură a lucrurilor, dar fapt fiindcă și aceștia au votat solidar cu ceilalți la alegerea vice-notarului sârb, — confrății sârbi nu au motiv să se năcăjească pe români, ci alături de acestea să învețe cu una mai mult în viață: și o astfel de politică intenționată a administrației.

Românii și Sârbii în genere, cu atât mai vârtos cei din Ciacova sunt avizați la muncă solidară pe terenul politic, ținând seamă de puterea covârșitoare a Nemților.

Apropierea lor, sub egida candidării de deputat naționalist de acum un an și sub influința binefăcătoare a reîmprospătării sentimentelor de frățietate reciprocă din incidentul adunării populare ținută în toamna anului 1905, — trebuie s'o aibă în vedere și să nu arate nemulțumiri din cauza unor nesuccese, pentru cari cu atât mai vârtos Românii nu poartă nici o vină, cu cât acestia de asemenea s'au trudit pentru asigurarea celor mai strălucite învingeri.

Să se pună în cumpănă dreaptă fructele ce le au cules atât Românii cât și Sârbii din comuna Ciacova, pe urma solidarității lor în lupta pentru principiile comune de independență națională și la îmboldul simțului curat de echitate să strige

împreună «Trăiască înfrățirea și trăiască iubiiți lor aleși»!...

Căci dacă ei bine își dau seama, că ceea-ce au ajuns de astădată este ori mai puțin ori mai mult o favorizare a împrejurărilor, că Nemții din comuna Ciacova au fost divizați în partide, — atunci să se bucure cu atât mai tare, că de 70 de ani comuna Ciacova nu a ales jude primar din sânul neamului românesc, deodată când și Sârbilor li-s'a dat ocaziune să întâmpine cu felicitările lor pe un vice-notar consăngean al lor, de care multe speranțe leagă cu tot dreptul, ca și Românii de judele lor primar: inteligent, din familie românească de frunte, curat român, zelos luptător al binelui obștesc și al cauzei noastre comune. Trăiască solidaritatea! M.

Adunarea poporală din Ittebe.

— Raport special. —

Sârbii din comuna fruntașă Ittebe-sârbească au ținut o adunare poporală naționalistă în 28 Ian. a. c. n. Ideea adunării au inițiat-o Sârbii, dar au luat parte și Românii din jur, ca să se manifeste mai ponderos solidaritatea politică. Obiectul adunării a fost 1) Despre situația politică; 2) Votul universal.

Adunarea s'a deschis percis la 11 ore a. m. și alege unanim din partea Sârbilor de președinte pe proprietarul Tosa Raici, de notar pe inv. Svetozar Laiber, din partea Românilor de președinte pe părintele Vichentie Petroviciu din Torac, de notar pe stud. în drept Cornel Petroviciu.

Presid. Tosa Raici mulțumește călduros pentru încrederea poporului și dă cuvânt d-lui Iașa Tomici, redactor la «Zastava», care desfășură situațiunea politică; în partea a doua a vorbirii cere cu energie votul universal fără care nu se pot reforma stările de acum. Vorbirea a fost adeseori întreruptă de aplauzele poporului. După el a vorbit părintele V. Petrovici la situația politică, și mai ales în chestiunea votului universal care trebuie să fie în adevăr universal fără nici o restricțiune.

La cuvintele părintelui Petroviciu reflectează și doi maghiari din Ittebe, anume Krizbay și Mézszáros, cari zic că nu cu votul universal își vor ajunge naționalitățile scopul, ci alieze-se la coaliție și să lupte cu ea alături pentru independența patriei și dacă Ungaria va fi independentă atunci și naționalitățile vor fi mai libere. Dar părintele Petrovici a cerut dovezi de apropierea Maghiarilor către naționalități, dar până atunci îndeamnă naționalitățile la frăție și solidaritate, că cu atât o să fim mai puternici în luptele noastre.

La sfârșit învățătorul Svetozar Laiber cere sprijinul celorlalte naționalități la lupta Sârbilor. Adunarea cu aceasta se încheie.

După adunare tamburașii din Ittebe intonă imnul Sârbilor și toți pleacă la banchet. În decursul banchetului dl Iașa Tomici își închină pocalul pentru părintele V. Petrovici numindu-l luptător energetic al Torontalului, Petrovici goleşte paharul pentru izbânda luptei naționalităților. A urmat apoi toasturile d-lor Svetozar și Toșa Raici. Finindu-se banchetul seara târziu, oaspeții s'au împrăștiat impresionați adânc de solidaritatea naționalităților din Ungaria.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 Februarie 1906.

— **Regele României bolnav.** După cum se știe Regele României de câteva zile e bolnav.

Acum se vestește, că morbul e mult mai greu de cum se credea. S'a telegrafat la Viena după Dr. Orthens, medic universitar. Medicul a și sosit și s'a sfătuit cu medicii regelui încă Vineri noaptea.

— **Inmormântarea regelui Daniei,** după cum spune «Danebrog», va fi în 14 sau 15 Februarie. Cadavrul înainte de înmormântare pe câteva zile va fi dus în capela din castel.

— **Infantele spaniol în Viena.** Din Viena se vestește, că regele a cercetat pe Don Carlos, infantele spaniol, în locuința sa. După aceea l-a primit în audiență, cu care ocaziune infantele a

predat darul trimis de regele Alfons, albumul, ce păstră portretul regimintelui Leon. Sara după cină, infantele a fost invitat la ceai, la prințul Friedrich. Vineri nainte de prânz a cercetat pe membrii familiei regale.

Francisc Ferdinand și soția au dat în onoarea lui un prânz mare, la care a luat parte conzul spaniol cu soția, suita infantelui și alte notabilități.

După aceea s'a dus în cripta regală, și a depus cununi pe mormântul reginei Elisabeta, a mostenitorului de tron, a prințului Albrecht și a lui Carol Ferdinand. Sara a fost cină în onoarea lui la conzul spaniol, unde de asemenea au luat parte mai multe notabilități.

— **Porniri pe calea cea bună!** Cetim în «Tovărășia» din Hunedoara: În Aadrud se înființează o reuniune economică. În Săliște se gătește inactivitatea însoțirii pentru lăptării. În Văradia se pregătește alcătuirea unei tovărășii pentru asigurarea vitelor. În Hunedoara societățile serișilor români: cizmari, cojocari, argășitori și olari, pregătesc alcătuirea de reuniuni de înmormântare și ajutorare. Și în numărul nostru trecut am anunțat alcătuirea de reuniuni și tovărășii în Vârșet, în Pianul-de-jos și în Cefa din Bihor.

În vreme de o lună dar avem știrea, că s'a pornit organizația economică în șapte centre fruntașe! Și dacă mai amintim și inactivitatea băncii «Cordiana» din Băsești, făcută la începutul acestei luni, — avem mângăiosul tablou al unui mult promițătoare începuturi de muncă economică — în cei mai însemnați rami, pe care noi îi putem cultiva în situația în care ne aflăm. Căci între tovărășiile alcătuite, ori pornite spre alcătuire, găsim tovărășii de valorizare, de consolidare economică, de consum, de producțiune și de finanțe.

Când salutăm cu deosebită bucurie aceste vrednice începuturi, nu putem să întrelăsăm amintirea adevărului nestrămutat că: «O tovărășie trebuie sa nască altă tovărășie și între acestea să fie legătură de interese, de vreme ce tovărășiile numai așa pot cu adevărat să înflorească, dacă se cunosc și se sprijinesc împrumutat.

— **Pentru nenorociții din Ferdinandsberg** am mai primit contribuiri dela Iosif Moldovan, director șc.

Arad	Cor. 1.—
Iustina M. Șerban, Seghedin	» 5.—
Dr. P. Mladin, Prebul . . .	» 5.—
Ioan Lăpăduș, preot Ohabamutnic	» 2.—
Rozalia Lucaciu, Arad . . .	» —.20
Rozaliu Balogh	» —.20
Ioan Ghilezan	» —.10
Paraschiva Cărăbăș	» —.40
Cornel Santo	» —.40
Elisabeta Zsiros	» —.40

Cor. 14.70

Contribuiri de mai nainte » 27.20

Laolaltă: Cor. 41.90

— **Domnul redactor a chefuit.** Citim în «Népszava»: «Az Ör» din Cluj scrie: Trăim într'o lume de tricolor. Țara întregă e coaliționistă, și d'alungul țării arde vâlvătaie amorul de patrie, pe care durerea de soarta patriei l-a deșteptat în inimi, și maghiarul îndurerat, amăsurat obiceiurilor învechite, dar încă tot destul de populare, ale strămoșilor, își înecă în vin năcăzurile alteori, potrivit cerințelor mai moderne, în șampanie. Körösy Sándor proprietar în Péterfalva, din comitatul Maros-Torda aparține acelei categorii de patrioți îndurerati, care-și ușurează cu șampanie insuportabila sarcină sufletească. Proprietarul, un fel de șef și el al coaliției, care a luptat până 'n capăt eroica revoluție-de-hârtie în comitat, deunăzi și-a plâns năcăzul în cafeneaua Europa din Murăș-Turda. Curgea șampania, plângea arcușul cioarei și întâieile raze ale aurorei au fost salutate pentru potrivirea la situație, cu accentele lui «Kossuth nota». Dar a bătut ceasul plecării și tovărășia patrioților cheflii, îmbătăta tun, deșerta paharul de adio.

S'au sculat deja și-n sunetele arcușelor s'au încărcat cumva pe trăsuri, singur eroul nostru Körösy József, care ca ocupațiune secundară e și redactorul responsabil al unei fițiuce coaliționiste, apărută acum de curând «Szabadság», —

a rămas îndărăt. Compania impacientată protesta deja energic împotriva absenței, când în sfârșit își făcu și el apariția însoțit de servitorul hotelului, care-l urma cu un ciubar pentru cai, umplut cu șampanie, pe trandafirul patriot. Acesta între înjurături triviale a poruncit să li-se ducă cailor scumpa beutură, și adăpând pe cei patru cai, s'a urcat în trăsură. Ca petrecerea celor cu patru picioare să fie asemenea deplină, spre amuzarea celor cu două picioare tolnăniți în toate părțile pe perinele moi ale trăsurii, i-au poruncit pe cioane lângă cai, ca să le tragă bietelor animale «Kossuthnóta». Cheful patriotic ar fi ținut și mai departe, dacă nobilele animale ar fi împărțășit și ele sentimentele domnilor nu mai puțin nobili, dar ele într'un chip de tot plauzibil i-au amuțit pe cioane cu copitele.

Distinsa societate a corespuns astfel în destul patriotizmului și a mănăat mai departe. Kőrösy, tolnănit leneș pe perinele trăsurii își durmea somnul dulce a ambroziei pe drumul către Reghinul-săsesc, când de-odată un glas strident de trimbiță l-a deșteptat din somn. Desmeticindu-se, abia la cincizeci pași înaintea trăsurii i-s'a ivit n companie de infanteriști, care mergea într'un marș liniștit sub conducerea a doi oficeri. La vederea armadiei schwarz-gelbiste, l-a cuprins de-odată furor patriotic pe învăpăiatul patriot și cu ochii schinteietori, arzând în foc patriotic a strigat vizitiului:

— *Să nu ferești mișelului de neamț. Mână între ei!*

Nefericitul vizitiu nu s'a putut împotrivi poruncii stăpânului și a mănăat drept înainte. Oficerii cari mergeau cu câțiva pași înaintea soldaților, au ferit în lături. Dar atâta nu l-a mulțumit pe Kőrösy. A smuls sbiciul din mâinile vizitiului și a tras cu el asupra oficerilor înmărmuriți. Soldații, văzând insulta ce s'a adus superiorilor lor, și-au scos baionetele și le-au îndreptat spre cai, împedcând astfel scăparea zurbagiului. Cei doi cai dinaintea au intrat în baionete, și nobilele animale au căzut la pământ. Cei doi cai din urmă, au galopat apoi speriați înapoi și trăsura s'a oprit în fața soldaților. Kőrösy furibund și-a scos revolverul și a slobozit șapte focuri asupra soldaților. Impușcăturilor li-a urmat un atac cu sulite, dar pe Kőrösy, spre norocul lui, l-a apărât blana groasă de ascuțitul sulitelor. Într'astea vizitiul a reușit să-i ridice pe cei doi cai căzuți și cu trăsura printre soldați să treacă.

La vestea întâmplării, jandarmia din Murăș-Oșorhei, a dat ordin de deținere împotriva lui Kőrösy Jozsef și un ofițer de jandarmi, pe lângă toată protecția rudenilor influente, l-a escortat pe Kőrösy la Murăș-Oșorhei, unde procurorul l-a declarat prizonier. Droaia rudenilor s'a pus acum să-l scape și după multe stăruințe, a reușit să câștige intervenția deputatului dietal Désy Zoltán. El a și esoperat apoi eliberarea lui Kőrösy, S'a pornit însă severă cercetare.

— **Știri mărunte.** Un inginer elvețian a elaborat proiectul uriaș de a legă Elveția cu marea Nordului și cu Mediterana printr'un canal.

Proiectul de legătură ar fi Rinul dela Rotterdam la lacul Constanța și apoi un canal dela lacul Como la fluviul Po.

— Autoritățile vamale din New-York au descoperit pe piroscaful «Finlanda», sosit dela Amsterdam, hârții de valoare austro-ungară, în valoare de jum. milion de coroane, cari fiind introduse prin contrabandă, în mod suspect, au trebuit să fie sechuestrate.

Funcționarii vamali, cercând lăzile, au băgat de seamă, că aveau funduri duble. Deschizându-le au găsit hârțiile, de valoare.

— Senatul din Cuba a votat suma de 125,000 fr. pentru a se cumpăra un dar domnișoarei Alice Roosevelt, fca președintelui republicii Statelor-Unite cuprilejul căsătoriei ei.

— **Penzionat din cauza neluării în seamă a imnului împărătesc.** Jurnalului «Neues Pester Journal» i-se scrie din Cașovia: Eri cu ocazia retragerii în penzie și-a luat adio generalul Szluka Ferdinand dela oficerii comandai corpului de armată. Această penzionare, căreia dupăcum se zvoneste vor urma altele, de aceea este însemnată, pentru că afirmativ stă în legătură cu o serată de Silvestru. În seara de Silvestru oficerii din Cașovia cu soțiile lor au arangiat o serată în casina lor. La miezul nopții după obicei s'au stins lămpile, și imediat s'au aprins iară pentru salutul de Anul-Nou.

Generalul Szluka a ridicat paharul în onoarea regelui. După toast spre mirarea corpului ofițesc nu s'a cântat imnul austriac, ci un marș vesel. Despre aceasta a aflat și forurile cele mai înalte și astfel s'a accelerat penzionarea lui, care era să se întâmple mai târziu.

— **Atentatorul contra guvernului din Minsk.** Din Petesburg se vestește, că după știrile lui «Petersburger Zeitung» poliția din Minsk a prins pe atentator, care a omorât pe guvernator în momentul, când ieșea din biserică.

Atentatorul este una din fetele generalului de artilerie Izmajlovici; cealaltă fată a generalului încă este deținută, de oare-ce probabil a luat parte la uneltiri politice.

— **Napoleon și inventatorul vaporului.** La 1807 s'a prezentat la Napoleon I. marele mecanic american, atunci încă necunoscutul Robert Fulton oferindu-i invenția lui, prin care marina militară franceză ar fi devenit fără păreche, natural și neînvinșă. Fulton spuse împăratului, că e învoit să-i edifice astfel de vapoare care să fie mânate de aburi și cu totul nesupuse vânturilor.

— Intreaga Anglie a-ți putea-o nimici cu aceste vase — zise Fulton.

Napoleon aruncă o privire înțepătoare asupra inventatorului și-i zise:

— Iarăși o mică invenție. În fiecare zi sunt conturbat de asemenea nebunii. Eri încă a fost aici un om — care altfel poate să fie om cuminte — și-mi propune să-mi așez soldații în spatele delfinilor îmblânziți și astfel să cuceresc Anglia. Vei fi și dumniata un asemenea nebun.

Fulton privi mândru la marele cuceritor al lumii, s'a închinat mut, și fără să-l învrednicească cu o vorbă, plecă.

Opt ani mai târziu, o corabie greoaie cu ancore bătrâne înotă pe Oceanul-Atlantic. Era «Bellerophon»-ul care ducea pe împăratul detronizat însoțit de câțiva prieteni spre insula Sfânta Elena. Napoleon se plimba pe bordul acestei corăbii, când departe în orizont se apropiau nori de fum și-n urmă se putea desvăli un vapor puternic, care însă cu mai mare iuțeală înaintă. Și trecu ușor, cu iuțeală pe lângă vechiul «Bellerophon». Era cel dintâiu vas cu aburi și se numea «Fulton».

Împăratul urmări cu priviri dureroase vasul, privi îndelung, cum cu iuțeală pătrundeă apa mării, și apoi se întoarse tăcut în cabină.

Când intră Bertrand — cel mai credincios om al lui Napoleon — îl găsi pe împăratul într'o dispoziție foarte agitată. Bertrand îl întreabă de ce îi așa indispus. Napoleon strigă desperat:

— Ce nebunie am comis! Când i-am dat calea lui Fulton din Tuilleries mi-am dăruit coroana împărătească.

— **Caz de moarte.** Ni se scrie: Familia tinărului avocat Dr. Liviu Ghilezan, un naționalist infocat, energic și cuminte, nu de mult așezat aici în Modos în marea de străini, anumit par'că să popularizeze și prin aceste oaze a le românizmului chestia națională, a îndurat zilele aceste o grea lovitură, prin moartea uneia fice Eugenia — Hortensia Ghilezan. Prin ceața cea deasă a zilei rece, mută, tristă, de iarnă, când soarele focul și lumina tuturor creațiunilor par a fi — indiferente, străbate jalnicul sunet al clopotelor, impresionând adânc tot sufletul omenesc. Chiar și străinii, preteni și stimători alerg la locul catastrofei, numai connaționalității sârbi au trebuit să esceleze în escluzivism.

Serviciul divin obicinuit a fost săvârșit de preotul Nicolae Popa din Foeni. Inteligentul preot a rostit un duios panegiric; iar sufletele îndurate gemeau la capul gingașei făpturi cuprinsă de receala morții. Copila împodobită cu flori — ingerilor să facă bucurie sosirea ei în mijlocul lor e dusă cu carul mortuar spre plaiurile nemuririi.

Dzeu, care ține în mâna sa atotputernică soarta tuturor, să o odihnească în pace și familiei atât de greu încercate să-i trimită consolările sale.

— **Aviz.** Petrecerea Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, din 8 Februarie a. c. din cauze neprevăzute nu să va ține. Ioan Simu, secretar.

— **Societățile germane pe acțiuni.** În anul 1905 s'au înființat în Germania 191 societăți cu un capital de 386 mil. mărci față de 104 socie-

tăți înființate în 1904 cu un capital de 140.65 milioane mărci.

În curs de 10 ani, dela 1896 până la 1905 inclusiv au fost înființate în Germania nu mai puțin de 2.014 societăți pe acțiuni.

— **Explicarea visurilor.** Iată, după Hippocrate, cum se explică visurile.

Când în timpul somnului un om are vise cari sunt în raport cu ceea ce face ziua și în legătură cu lucruri naturale și convenabile, e semn că e sănătos. Visele cari sunt însă contrare acțiunilor zilei anunță o disordine în organism, disordine cu atât mai mare cu cât visele se depărtează mai mult de acțiunile obicinuite ale celui cari le are. Dacă visezi că mănânci cu poftă, e o dovadă că stomacul are nevoie de hrană.

Visele urâte anunță o inceteneală în circulație care trebuie vindecată.

— **Ultimele jertfe ale «Valenciei».** Lângă insula Valcouver s'a nămolit vaporul «Valencia». O scenă zguduitoare poveste un martor ocular, care se afla pe un vapor de salvare. Când s'a apropiat vaporul de locul nenorocirii, s'a acățat cu desnădejde vre-o 25 de persoane de catargul de sus al Valenciei care se afla sub apă, între aceste persoane erau și 5 femei, cari așteptau cu inima înghețată ajutorul. Cei mai mulți erau legați de catarg și prin semne avizau corabia de salvare.

Acesteia i a fost imposibil să se apropie mai tare de corabie din cauza mării furtuni și a apei care era estraordinar de adâncă. Vaporul a stat mai multe ore în apropierea corăbiei distruse, și în intervalul acesta încercat lansarea pe apă a luntrilor de salvare, dacă au fost încercări zadarnice. Deodată s'a auzit o trăznitură puternică, și catargul frânt în două s'a scufundat în mormântul de valuri cu ultimele jertfe ale catastrofei îngozitoare.

— **O familie extraordinară.** Acum câțva timp s'a reîntors în Irlanda un bătrân de 93 de ani, care părăsise țara sa natală la vârsta de 20 de ani, ducându-se să-și caute norocul în America.

Acest venerabil bătrân, cu numele de John Morlow, s'a reîntors în Irlanda cu întreaga lui familie, care se compune din următoarele persoane:

16 fete măritate, dintre cari 6 văduve, 9 măritate și o fată mare;

23 băeți din cari 4 văduvi, 13 însurați și 6 flăcăi;

34 nepoate, din cari 3 văduve 23 măritate și 9 fete;

47 nepoți, din cari 4 văduvi, 26 însurați și 17 băeți;

45 strănepoate, din cari 2 măritate;

39 strănepoți neînsurați;

72 de gineri și nore.

În total 276 persoane.

John Morlow, care a fost de 3-ori însurat, posedă o avere considerabilă.

A venit în Europa pe un vapor care-i aparține, comandat de unul dintre nepoții săi.

— **Cauze mici... efecte mari.** În unele cercuri de telefoniste din Boemia se povestește următoarea istorioară care a avut o urmare neașteptată și chiar romantică.

Un proprietar al unei fabrici de bere a avut o explicație cu o telefonistă din pricina serviciului telefonic, care acolo ca și la noi lasă mult de dorit din pricina caprițiilor tinerelor și sburdalnicilor funcționărașe.

Această explicație s'a terminat prin întreruperea bruscă a conversației, de cătră fabricantul de bere cu cuvântul «prostuță».

Telefonista simțindu-se atinsă prin această calificare nemăgulitoare s'a plâns direcției.

Aceasta a pus insultătorului un termen pentru ca să-și retragă cuvântul și ca să dea o amendă în folosul săracilor.

Acum insultătorul a avut ocazia să fie reprezentat insultatei. O tineră fetiță cu ochii albaștri se uitau încruntați la insultător!

Acesta își retrase în prezența ei cuvântul și dădu o sumă de bani pentru săraci ca ispășie. Întors acasă, prostuța îi stă la «stomac» ba nu: chiar în inimă.

Vădov fără copii, de abea de vre-o 40 de ani, foarte prezentabil, el își zise în fața oglindei din dormitorul său: Oare domnișoara îmi va zice «nu»? Această întrebare el și-o puse de repetate ori.

În timpul carnavalului el o întrebă pe dânsa chiar pentru a ști ce gândește. Dar ea n'a fost «prostuță» fiindcă nu a zis «nu».

— **O excursiune de hoți.** Doi frați Les și Eugen Achemille au furat de curând la Paris un automobil în valoare de 20.000 de franci, care aparține unui american bogat și fiindcă nu erau siguri în capitala Franciei de a nu fi prinși, ei au decis să facă o excursiune prin țară, un ocol în Franța. Având nevoie de benzină, ei și-au procurat-o în modul cel mai simplu. S'au oprit în fața unei magazini de benzină și au ordonat ca să se umple rezervoarele. Când însă negustorul a cerut plata, ei au șters-o cu cea mai mare grabă.

Pe un comerciant din Tours, pe care-l păcăliseră asemenea și care se agățase de automobil pentru a-i împedeca să fugă, ei îl bătură sdравăn cu bastoanele o bucată de drum și când acesta perdū puterile, ei se depărtaseră de dânsul lăsându-l aproape mort în drum.

S'a întâmplat însă ca să facă servicii și trecătorilor. Așa văzând pe un fermier mergând pe jos, ei îl invită să se urce, ca să-l conducă o bucată de drum. Odată în trăsura ei scotociră buzunarele omului, îi luară tot ce găsiră și apoi îl aruncară pe drum ca o sarcină inutilă.

În orașul Poitiers ei au ajuns noaptea târziu. Au tras la un hotel și au ordonat, ca să li-se dea o masă bună îndată cu un vinișor potrivit. După masă ei cerură șampanie și când birtașul le-a prezentat socoteala cam pipărată, ei mai cerură o sticlă de șampanie. Birtașul se coborî în privniță și când el se află acolo, ei închiseră pivnița, puseră o masă și alte greutăți, deasupra obloanelor și spălară putina.

Pe drum însă automobilul se strică și cu mare greutate l-au dus în orașelul cel mai apropiat, unde-l vândură și cu banii prinși pe el, ei meraseră pe jos înainte. Dar telegramele poliției din Paris ajunseră mai curând decât ei și gendarmaria care aflase despre vânzarea automobilului și plecarea pe jos a proprietarilor lui, îi urmăriră și îi prinseră.

Ocolul Franciei se termină de astă dată la poliția din Paris, unde ei stau acuma și reflectează.

— **Fotografi răutăcioși.** Ziarul «Matin» publică o fotografie foarte amuzantă și rafinată, care reprezintă pe noul președinte al republicii dl Fallères în societatea unei tinere pariziene pe stradă.

Viitorul șef al statului francez a căzut victimă unui reporter cu aparat fotografic.

Ziarul însă care publică această fotografie își dă osteneala ca să și explice scena intimă pe care fotograful lui a prins-o pe stradă.

Timpul era cam frumos și președintele făcū preumblarea sa de dimineață singur, ferindu-se de fotografi care-l urmau, fiindcă nu-i place ca să fie fotografiat.

Din depărtare îl urmăreau doi cetățeni, cari însă erau doi agenți ai prefectului poliției puși a fi la fața locului, dacă ceva s'ar întâmpla viitorului președinte ai Republicii franceze.

Acesta însă nu le-a dat atenție fiindcă ei se plimbau astfel ca să nu atragă asupra lor privirile celui pe care-l urmăreau.

Gânditor dl Fallères ajunse lângă parcul Montsouris, Aci veni o damă tânără și elegantă la el neștiind cine este, și-l întrebă pe unde să apuce ca să ajungă la rue d'Alesia. Dl Fallères își luă palaria și-i arătă direcția străzii cerute — când spre marea lui spaimă se găsi în fața aparatului unui fotograf care îl fotografia în cea mai perfectă liniște sufletească.

Cine cunoaște pe reporterii parizieni va ști de sigur că tânăra femeie n'a fost alta decât o prietenă a reporterului fotograf care l'a ales pe viitorul președinte al Republicii ca «obiectiv».

— **Dare de samă și mulțămintă publică.** Cu ocaziunea petrecerii arangiate în 7/20 Ian. a. c. în favoarea societății de lectură din comuna Bocșa-română au încurs din taxele de intrare 199 cor. 60 fileri; din care sumă subtragându-se eroagațiunile 58 cor. 73 fileri; venit curat de 140 cor. 87 fileri; este predat cassarului Reuniunii de lectură română din loc spre scopul Reuniunii. La aceasta petrecere au binevoit a suprasolvi domnii Petru Verdeu, 8 cor. 20 fil.; Bappert Janos 1 Vainberger Carol 1 cor. Spanagy Jozef 1 cor. Ieremia Furlugianu 1 cor.; Dimitrie Pirdu 1 cor.;

Iancu Belia 1 cor. 20 fil.; Ionu Leu 60 fil.; Constantin Marian 60 fil.; Laurian Laszlo 1 cor.; Pau Planem 1 cor.: Primiască marinimoșii contribuenți și pe aceasta cale sincerile noastre mulțămite.

— **Cauzele beției!** În comuna noastră Șicula a fost un bătrân cu numele Bâr Mitru supranumit și Cula, a avut și un fiu cu numele Mitru.

Era Mitru om harnic, dar s'a împrietenit cu beutura, petrecând mai mult timp pe la birt decât pe acasă, tot condus de beutura. De când a început să bea însă, și și-a câștigat acel prieten otrăvitor, de atunci firește, că toate însușirile bune și folositoare le-a lăpădat.

Muerea nu știă ce se facă, alergă în sus și în jos pentru a câștiga cele de lipsă pentru ea și pentru copii, ei nu se gândea la nimic numai să fie rachie. Bea ziua deplină fără să mănânce ceva, apoi venea acasă slab și mort de beat, mai asvârleau pruncii oamenilor cu bolovani (bruși de pământ) după el. Astfel a ajuns în o stare de tot rea.

În iarna trecută fiind un frig foarte mare, omul nostru a mers după niște surcele și fiind rău îmbrăcat și slab de rachiu s'a răcit, a căzut la pat. De un an de zile — zăcând tot pe pat, — necercetându-l nimenea — a îndurat cele mai rele dureri, până ce în ziua de anul nou st. v. și-a dat sufletul între cele mai grozave chinuri, lăsând muerea și 4 copii în cea mai mare mizerie și desperare!

Dumnezeu să-l erte!

Ultima dorință. *Președintele curții* (către acuzatul condamnat la moarte). Ai încă dreptul, în conformitate cu legea, să-ți exprimi ultima dorință. Dacă dorința va fi realizabilă vei fi satisfăcut.

Delinquentul. (frizer). Aș dori să mai rad odată pe domnul procuror.

— **S-a deschis prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann Arad, Piața Tököly în colțul străzii Lázár Vilmos.** Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu deosebită stimă: *Baumann Rudolf.*

Economie.

Arad, 5 Ian.

RĂZBOI VAMAL CU SÂRBIA.

În ședința de Vineri a scupcinei, ministrul președinte Stojanovici a răspuns la interpelația făcută în chestia războiului vamal și scupcina a primit cu unanimitate răspunsul ministrului. Pe lângă votarea încrederii pentru guvernul și-a mai vorbit însă și despre lipsa unei păci cu Ungaria. Guvernul sârb va-și face pașii de lipsă în acest senz, declarând, că e învoit a face în uniunea vamală sârbo-bulgară, toate acele schimbări, cari le pretinde Ungaria. Cauza schimbării atât de repentine, este ca până când articolele sosite din străinătate se scumpesc, până atunci scade prețul carnei de porc. Afară de aceia, nici consulul sârb din Viena s'a convins că relațiile de prietenie a monarhiei încă n'au încetat față de Serbia, ci trebuie găsite numai formele de lipsă, ca să poată continua negocierile în chestia vamală. Dacă Serbia va face pașii necesari, nu va pierde nimic înaintea lumii la din contră va fi privită cu simpatii din partea tuturor. Se va convinge, că pe cum în trecut așa și în viitor, mai multă dobândă are din prietenia cu Ungaria, decât cu Bulgaria.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— *Cota oficială pe ziua de 2 Febr. —*

Incheierea la 12 ore.

Grâu pe Aprilie 1906 (100 clgr.)	16.68—16.88
Secară pe Aprilie	13.78—13.80
Orz pe Aprilie	14.82—14.84
Cucuruz pe Mai	13.82—13.84
Grâu de toamnă pe 1906	16.78—16.80

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Aprilie 1906	16.80—16.82
Secară pe Aprilie	14.78—14.80
Ovăs pe Aprilie	13.80—14.80
Cucuruz pe Mai	13.80—13.82
Grâu de toamnă pe 1906	16.92—16.74

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
" " " mic	" 160.—
" brut " mare	" 156.—
" " " mic	" 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu : 78—100 klgr.	Cor. 15.60—15.70
" 79— " "	" —————
Secară : 100 "	" 12.60—12.70
Orz : " "	" 13.20—13.30
Ovăs mercantil 100 klgr.	" 13.40—13.50
" cernut " "	" —————
Cucuruz nou " "	" 13.00—13.10
" vechiu " "	"

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 125—127 fil.; Calitate sârbească : grei, părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: «Cultura română» revista de pedagogie, științe și litere cu următorul cuprins: Profesorii secundari în fata țării. I. Otescu: O doctrină școlară. C. V. Praja: Școala primară. N. Em. Teohari: În preajma reformei învățământului. D. Cădere; Atelierul pentru construit și reparat aparatele laboratorilor din țară. V. Munteanu: Asupra raportului între școală și familie. Gr. Al. Tabacaru: Școala viitoare. Pentru ridicarea culturală a satelor. Comunicări: V. V. Maniu: Folioasele călătorilor în țara noastră. Recenzii: D. Cădere: Cea dintâiu teză de doctorat în științele fizico-chimice din țară. Iosif Stanca: Răspuns la o recenziune a d-lui Iorga. Ecouri: A. V.: Inaugurarea învățământului pedagogic la universitatea din Paris. Gr. Al. Tabacaru: Congresul dela Galați al învățătorilor. Iași, str. Toma Cozma 2. București, str. Fântânei 69. Administrație: Iași, str. Toma Cozma 2.

A apărut *Calindarul „Poporul Român“* pe anul 1906 și se află spre vânzare la Administrația „Tribunei“ în Arad. Prețul 40 fl., plus porto 10 fileri.

Redactor responsabil: Sever Bosu.

Editor-proprietar: George Nichin.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirianu Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.—	5 " "
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40	5 " "
„Școlarul declamator“	0.50 " "
„Stropi de roană“	1.— " 10 " "
„Aur“ Const. Hodoș	1.50 " 10 " "
„Telegrame“ farză în 3 acte	0.80 " 3 " "
„Amioul Poporului“ T. Vuiculescu	1.— " 10 " "

Se caută

o femeie română, onestă, inteligentă, în vârstă 40—50 ani, care posedă și limba română, eventual și cea germană, ca educatoare lângă un băiat de 2 și jumătate ani, care și-a pierdut mama. Gospodărie nu trebuie să ducă ci numai ținerea în ordine a locuinței și creșterea copilului. Locul e a se ocupa momentan.

Reflectantele cu condițiunile lor (în plic închis) să s'adreseze administrațiunii ziarului nostru, care le va trimite adresei competente.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ORAVICIANA“ societate pe acții în Oravița, sunt prin aceasta convocați la a

XIII-a Adunare generală ordinară

care se va ținea **Joi la 1 Martie a. c. st. n.** la 9 oare înainte de amiază, în sala dela „Coroana Ungară“, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul comisiei verificatoare și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul anual al inspecțiunii.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat și votarea absolutului.
5. Alegerea a 10 membrii în direcțiune și eventual întregirea inspecțiunii.
6. Eventuale propuneri.

Oravița, la 1 Faur 1906.

DIRECȚIUNEA.

BILANȚ

ACTIVA		PASIVA	
Casa în număr	51754 91	Capital de acții	550000 —
Casa de păstrare postală	11317 07	Depuneri	1526219 54
Escompt de cambii Cor. 594640.61		Fond de rezervă Cor. 220140.44	
Escompt de cambii cu acop. hip. » 770577.90	1365218 51	Fond de rezervă disponibil » 9985.80	
Imprumuturi hipotecare	1499123 80	Fond pentru diferențe de curs » 3315.89	233442 13
Credite personale	23622 16	Fond cultural și de binefaceri	8193 72
Efecte	113039 50	Fond de penziune	10130 —
Bon în giro conto și la alte bănci	60339 15	Interese anticipate pro 1906	27980 50
Diverzi debitori	26960 62	Reescompt	642944 50
Mobilier Cor. 3111.95		Imprumuturi hipotecare cedate	78129 86
după amortizare. » 307.07	2804 88	Dare după interese depuneri	3120 23
		Dividendă neridicată	104 —
		Diverzi creditori	1678 50
		Profit curat	72228 62
	3154180 60		3154180 60

PROFIT ȘI PIERDERE

DEBIT		CREDIT	
Interese depuneri	62610 88	Interese escompt	106780 84
Interese reescompt	31637 55	Interese hipotecare	98602 48
Salare	17809 —	Interese credite personale	2019 06
Relut de cortel	1440 —	Interese efecte	4578 55
Chirie	900 —	Interese de întârziere și diverse venite	7280 61
Spese da birou, porto postal, competențe de timbre prenumărățiuni, spese diverse	5448 57		
Contribuțiune directă și com. Cor. 20534.40			
10% dare după interese dep. » 6261.09	26795 49		
Amortizare de mobilier	307 07		
Abscrieri	84 36		
Profit curat	72228 62		
	219261 54		219261 54

ILIE TRĂILĂ
director.

Oravița, 31 Decembre 1905.

ION PERIAN
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Conturile prezente confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte.

Al. P. Popoviciu, V. Poruțiu, I. M. Roșiu, Dr. A. Novacu, Dr. I. Mangiuca, Dr. I. Nedelcu, G. Dragoescu, I. Botos, T. Stanca.

INSPECȚIUNEA:

I. Petroviciu președinte, Dr. M. Gropșian, I. E. Țieran, G. Jian, C. Strîmbei, V. Leza.

